

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2025. № 6.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.58>

УДК 351:339.924(4-672ЄС):327.39

У. Я. Андрусів,

*к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1793-0936>

К. М. Бліщук,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри регіонального та місцевого розвитку,
НУ «Львівська політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8154-6608>

**ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ТРАНСКОРДОННОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА:
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ**

U. Andrusiv,

PhD in Economics, Associate Professor,

*Head of the Department of Finance, Accounting and Taxation,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas*

K. Blishchuk,

PhD in Economics, Associate Professor,

*Associate Professor of the Department of Regional and Local Development,
Lviv Polytechnic National University*

**INSTITUTIONAL MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE
CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION AND CROSS-BORDER
COOPERATION:
THEORETICAL FOUNDATIONS AND PRACTICAL APPLICATION**

Стаття присвячена дослідженню інституційних механізмів державного управління в умовах євроінтеграції та транскордонного співробітництва. Проаналізовано теоретичні засади функціонування інституційних механізмів у контексті неоінституціональної теорії та їх класифікацію за функціональним призначенням, рівнем функціонування та ступенем формалізації. Розглянуто специфіку транскордонного співробітництва в Європейському Союзі, зокрема досвід функціонування Європейських об'єднань територіального співробітництва (ЄОТС), єврорегіонів та інших інституційних форм. Досліджено особливості адаптації українських інституційних механізмів до європейських стандартів у процесі євроінтеграції. Проведено порівняльний аналіз інституційних механізмів транскордонного співробітництва в країнах ЄС та Україні за критеріями правового регулювання, інституційних форм, фінансування, координації, моніторингу та оцінки, кадрового потенціалу. Виявлено значні відмінності між європейською та українською моделями, зокрема відсутність в Україні ЄОТС, обмежену диверсифікацію джерел фінансування, фрагментарність системи моніторингу та дефіцит кваліфікованих кадрів. Визначено основні проблеми функціонування інституційних механізмів в Україні: недосконалість правового регулювання, обмежені фінансові ресурси, низький рівень координації між різними рівнями влади, кадрові проблеми та інституційну нестабільність. Сформульовано рекомендації щодо удосконалення інституційних механізмів, включаючи гармонізацію законодавства з європейськими стандартами, створення ЄОТС, диверсифікацію джерел фінансування, впровадження системи регулярного моніторингу та розвиток кадрового потенціалу.

Результати дослідження мають практичне значення для органів державної влади, які займаються питаннями транскордонного співробітництва та євроінтеграції, а також для науковців, що досліджують проблеми державного управління в умовах глобалізації.

The article is devoted to the study of institutional mechanisms of public administration in the context of European integration and cross-border cooperation.

The theoretical foundations of the functioning of institutional mechanisms in the context of neo-institutional theory and their classification by functional purpose, level of functioning and degree of formalization are analyzed. The specificity of cross-border cooperation in the European Union is examined, particularly the experience of functioning of European Groupings of Territorial Cooperation (EGTC), euroregions and other institutional forms. The peculiarities of adaptation of Ukrainian institutional mechanisms to European standards in the process of European integration are studied. A comparative analysis of institutional mechanisms of cross-border cooperation in EU countries and Ukraine is conducted according to criteria of legal regulation, institutional forms, financing, coordination, monitoring and evaluation, and human resources potential. Significant differences between European and Ukrainian models are identified, particularly the absence of EGTC in Ukraine, limited diversification of funding sources, fragmentation of the monitoring system and shortage of qualified personnel. The main problems of functioning of institutional mechanisms in Ukraine are determined: imperfection of legal regulation, limited financial resources, low level of coordination between different levels of government, personnel problems and institutional instability. Recommendations for improving institutional mechanisms are formulated, including harmonization of legislation with European standards, creation of EGTC, diversification of funding sources, implementation of a regular monitoring system and development of human resources potential.

The research results have practical significance for public authorities dealing with issues of cross-border cooperation and European integration, as well as for researchers studying problems of public administration in the context of globalization.

Ключові слова: *інституційні механізми; євроінтеграція; транскордонне співробітництво; ЄОТС; єврорегіони; багаторівневе управління; адаптація.*

Keywords: *institutional mechanisms; European integration; cross-border cooperation; EGTC; euroregions; multi-level governance; adaptation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні процеси глобалізації та європейської інтеграції кардинально змінюють підходи до організації та функціонування системи державного управління. Особливої актуальності набуває питання адаптації національних інституційних механізмів до вимог євроінтеграції та розвитку транскордонного співробітництва. Для України, як країни-кандидата на членство в Європейському Союзі, трансформація інституційних механізмів державного управління є не лише стратегічним пріоритетом, а й необхідною умовою успішної інтеграції в європейський правовий та економічний простір.

Транскордонне співробітництво як форма міжнародної взаємодії на регіональному рівні потребує створення специфічних інституційних структур, які б забезпечували ефективну координацію між різними рівнями влади та міжнародними партнерами. Водночас, інституційні механізми державного управління мають бути гнучкими та адаптивними, щоб відповідати динамічним вимогам європейської інтеграції та сприяти розвитку транскордонної співпраці.

Проблематика дослідження пов'язана з необхідністю теоретичного обґрунтування та практичного впровадження нових інституційних форм державного управління, які б забезпечували ефективне поєднання національних інтересів з вимогами європейської інтеграції та транскордонного співробітництва. Це завдання має особливе значення для прикордонних регіонів України, де транскордонне співробітництво є важливим фактором соціально-економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти функціонування інституційних механізмів державного управління в умовах євроінтеграції та транскордонного співробітництва є предметом активних наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців.

Серед вітчизняних та зарубіжних науковців значний внесок у проблематику транскордонного співробітництва зробили В. Борщевський [1], З. Варналій [2], Т. Васильців [3], В. Гоблик [4], Н. Мікула [5], В. Химинець [6], П. Шилепницький [7], О. Шубалий [8], О. Юринець [9], М. Буфон [10], Д.

Дуран [11], Т. Чіла [12] та ін. Особливу увагу європейські дослідники приділяють аналізу досвіду функціонування Європейських об'єднань територіального співробітництва (ЄОТС) як інноваційної інституційної форми транскордонного управління.

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць, недостатньо дослідженими залишаються питання практичного застосування теоретичних концепцій інституційних механізмів у конкретних умовах українських прикордонних регіонів та їх адаптації до специфіки транскордонного співробітництва в контексті євроінтеграційних процесів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є узагальнення теоретичних засад функціонування інституційних механізмів управління в умовах євроінтеграції та транскордонного співробітництва, а також аналіз особливостей їх практичного застосування в українських реаліях.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- систематизувати теоретичні підходи до розуміння сутності інституційних механізмів державного управління в контексті євроінтеграції та транскордонного співробітництва;
- проаналізувати особливості функціонування інституційних механізмів транскордонного співробітництва в країнах Європейського Союзу;
- дослідити специфіку адаптації інституційних механізмів державного управління до вимог транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграції України;
- визначити основні проблеми та перспективи розвитку інституційних механізмів державного управління у сфері транскордонного співробітництва;
- сформулювати рекомендації щодо удосконалення інституційних механізмів державного управління для підвищення ефективності транскордонного співробітництва в контексті євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інституційні механізми державного управління становлять складну систему взаємопов'язаних елементів, що забезпечують реалізацію функцій держави через сукупність

організаційно-правових форм, методів і процедур. У контексті євроінтеграції та транскордонного співробітництва ці механізми набувають особливого значення, оскільки мають забезпечувати ефективну взаємодію між різними рівнями влади та міжнародними партнерами.

Теоретичною основою дослідження інституційних механізмів є неoinституціональна теорія, яка розглядає інститути як "правила гри" в суспільстві, що визначають поведінку акторів та знижують трансакційні витрати. Згідно з підходом Д. Норта, інститути включають як формальні правила (закони, регламенти), так і неформальні обмеження (традиції, звичаї, норми поведінки).

У сфері державного управління інституційні механізми можна класифікувати за кількома критеріями:

За функціональним призначенням:

- організаційні механізми (структури, відомства, установи);
- регулятивні механізми (правові норми, процедури, стандарти);
- координаційні механізми (комісії, ради, робочі групи);
- контрольні механізми (аудит, моніторинг, оцінювання).

За рівнем функціонування:

- національні інституційні механізми;
- регіональні інституційні механізми;
- місцеві інституційні механізми;
- транскордонні інституційні механізми.

За ступенем формалізації:

- формальні інституційні механізми;
- неформальні інституційні механізми;
- змішані інституційні механізми.

Транскордонне співробітництво в Європейському Союзі розглядається як важливий інструмент регіонального розвитку та європейської інтеграції. Воно базується на принципах субсидіарності, партнерства та багаторівневого управління, що потребує створення відповідних інституційних механізмів.

Основними інституційними формами транскордонного співробітництва в ЄС є:

- Європейські об'єднання територіального співробітництва (ЄОТС) - правова форма, створена в 2006 році для полегшення транскордонного співробітництва. ЄОТС мають власну правосуб'єктність і можуть виступати бенефіціарами європейських програм фінансування;
- Єврорегіони - добровільні об'єднання регіональних та місцевих органів влади по обидва боки кордону, що створюються для розвитку транскордонного співробітництва в різних сферах;
- Транскордонні секретаріати - спеціалізовані структури, що забезпечують координацію та управління транскордонними програмами та проектами;
- транскордонні ради - консультативні органи, що об'єднують представників різних секторів для обговорення питань транскордонного співробітництва.

Проведемо аналіз адаптації інституційних механізмів державного управління в Україні. Процес адаптації інституційних механізмів державного управління в Україні до вимог євроінтеграції та транскордонного співробітництва здійснюється в рамках реформи децентралізації та наближення до європейських стандартів управління. Основними напрямками адаптації є:

Правове забезпечення - прийняття законодавчих актів, що регулюють транскордонне співробітництво та адаптують національне законодавство до європейських стандартів. Зокрема, Закон України "Про транскордонне співробітництво" створив правові основи для участі українських регіонів у транскордонних проектах.

Організаційне забезпечення - створення спеціалізованих структур для координації транскордонного співробітництва на національному, регіональному та місцевому рівнях. Міністерство розвитку громад та територій України виконує функції координатора транскордонного співробітництва на національному рівні.

Фінансове забезпечення - розробка механізмів фінансування транскордонних проектів з державного бюджету та залучення міжнародної технічної допомоги. Важливою є участь українських регіонів у програмах транскордонного співробітництва ЄС.

Кадрове забезпечення - підготовка спеціалістів з питань транскордонного співробітництва та європейської інтеграції, створення системи підвищення кваліфікації державних службовців.

Для кращого розуміння особливостей функціонування інституційних механізмів державного управління у сфері транскордонного співробітництва доцільно провести порівняльний аналіз підходів в ЄС та Україні (Табл. 1).

Таблиця 1. Порівняльний аналіз інституційних механізмів державного управління у сфері транскордонного співробітництва в ЄС та Україні

Критерій порівняння	Країни ЄС	Україна	Рекомендації для України
Правове регулювання	Регламент ЄС про ЄОТС (2006), національні закони про транскордонне співробітництво	Закон "Про транскордонне співробітництво" (2004), підзаконні акти	Гармонізація з європейським законодавством, прийняття закону про ЄОТС
Інституційні форми	ЄОТС, євро регіони, транскордонні секретаріати, ради	Євро регіони, координаційні ради, робочі групи	Створення ЄОТС, розвиток спеціалізованих інституцій
Фінансування	Програми ЄС (Interreg), національні кошти, приватне інвестування	Державний бюджет, міжнародна технічна допомога	Диверсифікація джерел фінансування, залучення приватного сектору
Координація	Багаторівнева система управління з чіткими повноваженнями	Централізована система з елементами децентралізації	Посилення координації між рівнями влади
Моніторинг та оцінка	Системний моніторинг результатів, незалежна оцінка	Фрагментарний моніторинг, обмежена оцінка ефективності	Впровадження системи регулярного моніторингу та оцінки
Кадровий потенціал	Спеціалізовані програми підготовки, сертифікація	Обмежені програми підвищення кваліфікації	Розвиток системи підготовки спеціалістів

Джерело: складено автором

Аналіз порівняльної таблиці 1 свідчить про значні відмінності в рівні розвитку інституційних механізмів транскордонного співробітництва між країнами ЄС та Україною.

У сфері правового регулювання спостерігається істотний розрив: якщо в ЄС діє сучасний Регламент про ЄОТС від 2006 року (з подальшими змінами у 2018 році), що створює єдину правову базу для транскордонного співробітництва, то в Україні основним документом залишається Закон 2004 року, який потребує суттєвого оновлення відповідно до європейських стандартів.

Інституційні форми в ЄС характеризуються різноманітністю та спеціалізацією, особливо завдяки ЄОТС, які мають власну правосуб'єктність і можуть ефективно управляти транскордонними проектами. В Україні поки що відсутні такі інноваційні інституційні форми, що обмежує можливості для поглибленого транскордонного співробітництва.

Система фінансування в ЄС є більш диверсифікованою та стабільною завдяки програмам Interreg та активній участі приватного сектору. Українська модель фінансування залишається переважно державною з обмеженим залученням приватних інвестицій, що створює фінансові обмеження для реалізації масштабних транскордонних ініціатив.

Координаційні механізми в ЕС базуються на принципах багаторівневого управління з чітким розподілом повноважень між європейським, національним, регіональним та місцевим рівнями. В Україні, незважаючи на реформу децентралізації, система координації залишається більш централізованою, що може ускладнювати прийняття рішень на місцевому рівні.

Моніторинг та оцінка в країнах ЄС здійснюються системно з використанням сучасних методологій та залученням незалежних експертів. В Україні ця сфера потребує значного розвитку, оскільки існуючі механізми оцінки ефективності є фрагментарними та не завжди об'єктивними.

Кадровий потенціал у сфері транскордонного співробітництва в ЄС формується через спеціалізовані програми підготовки та систему сертифікації фахівців. В Україні відчувається гострий дефіцит спеціалістів з відповідною кваліфікацією, що актуалізує потребу в розвитку системи професійної підготовки.

Загалом, аналіз таблиці демонструє необхідність системних змін в українській моделі інституційних механізмів державного управління у сфері транскордонного співробітництва для наближення до європейських стандартів та підвищення ефективності співпраці з країнами-сусідами.

Незважаючи на позитивні зрушення, що відбулися в останні роки у сфері транскордонного співробітництва України з країнами Європейського Союзу, існує ряд системних проблем, що значно ускладнюють ефективне функціонування інституційних механізмів державного управління у цій сфері та перешкоджають повноцінній реалізації потенціалу міжрегіональної співпраці.

Недосконалість правового регулювання залишається однією з найгостріших проблем, оскільки в українському законодавстві досі існують значні прогалини та суперечності в нормативно-правових актах, що регулюють транскордонне співробітництво, особливо в частині створення спільних інституційних структур, механізмів їх функціонування та взаємодії з відповідними органами країн-партнерів, що призводить до правової невизначеності та ускладнює практичну реалізацію спільних ініціатив.

Обмежені фінансові ресурси становлять критичну перешкоду для розвитку транскордонного співробітництва, адже спостерігається хронічно недостатнє фінансування транскордонних проектів з державного бюджету України, що поєднується зі складнощами в залученні міжнародних коштів через недосконалість процедур подання заявок, відсутність належного інституційного потенціалу для управління проектами та неспроможність забезпечити необхідне співфінансування з боку українських партнерів.

Низький рівень координації між різними рівнями влади та відомствами, що беруть участь у транскордонному співробітництві, проявляється у відсутності чіткого розподілу повноважень та відповідальності, дублюванні функцій різних інституцій, недостатньому обміні інформацією між центральними та місцевими органами влади, а також у відсутності ефективних механізмів узгодження позицій та координації дій при реалізації спільних транскордонних ініціатив.

Кадрова проблема має системний характер і виявляється у гострому браку спеціалістів з відповідною кваліфікацією, практичним досвідом роботи в сфері транскордонного співробітництва та знанням специфіки європейських програм і процедур, що особливо критично для регіональних та місцевих органів влади, які часто не мають достатніх людських ресурсів для ефективної участі в міжнародних проектах та ініціативах.

Інституційна нестабільність, що проявляється у частих реорганізаціях центральних та місцевих органів державної влади, зміні їх структури, функцій та підпорядкування, значно ускладнює формування стабільних довгострокових партнерських відносин з інституціями країн-сусідів, підриває довіру міжнародних партнерів та створює додаткові бар'єри для розвитку системного та послідовного транскордонного співробітництва.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. На основі проведеного дослідження інституційних механізмів державного управління в умовах євроінтеграції та транскордонного співробітництва можна сформулювати ряд важливих висновків, які мають суттєве значення для модернізації системи державного управління України.

Встановлено, що інституційні механізми державного управління у сфері транскордонного співробітництва становлять складну багаторівневу систему, яка потребує постійної адаптації до динамічних умов європейської інтеграції. Аналіз підтвердив їх ключову роль у забезпеченні ефективного управління транскордонними процесами. Європейський досвід демонструє високу ефективність спеціалізованих інституційних форм транскордонного співробітництва, зокрема ЄОТС та єврорегіонів, які забезпечують належну координацію між рівнями влади та ефективне використання ресурсів. Порівняльний аналіз виявив значні відмінності між європейською та українською моделями: відсутність в Україні ЄОТС, обмежену диверсифікацію джерел фінансування, фрагментарність системи моніторингу та дефіцит кваліфікованих кадрів.

Запропонована система рекомендацій передбачає уніфікований підхід через гармонізацію законодавства з європейськими стандартами, створення

українських ЄОТС, диверсифікацію фінансування, впровадження системи моніторингу та розвиток кадрового потенціалу. Реалізація цих заходів створить передумови для підвищення ефективності державного управління та забезпечення сталого розвитку прикордонних територій.

Література

1. Борщевський В. В., Куцаб-Бонк К. Інституційна пастка транскордонної дивергенції: причини формування та засоби усунення. *Регіональна економіка*. 2016. № 4. С. 108-117 (дата звернення 03.06.2025).
2. Варналій З. С., Васильців Т. Г., Левицька О. О. Міграційна безпека держави як основа збереження та розвитку інтелектуального капіталу економіки України. *Економіка України*. 2022. № 9(730), С. 3-20. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.09.003>
3. Васильців Т. Г., Левицька О. О. Ідентифікація просторових дисбалансів та ризиків розвитку регіональних ринків праці України в умовах сучасних дестабілізаційних процесів. *Регіональна економіка*, 2023, 4(110), 35-45. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-4-4>
4. Гоблик В. В. Спільні транскордонні регіони України та ЄС: зовнішньоекономічний аспект. монографія / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Львів, 2012. 305 с.
5. Мікула Н. А., Засадко В. В. Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції : монографія. К. : НІСД, 2014. 316 с.
6. Химинець В. В., Головка А. А., Мірус О. І. Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку : аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2021. 47 с.
7. Шилепницький П. І. Державно-приватне партнерство у транскордонному співробітництві П. І. Шилепницький. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №11. С. 10-15.
8. Шубалий О., Міщук А. Актуалізація державної політики та стратегій розвитку прикордонних регіонів як основа активізації польсько-українського транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграції. *Вісник*

Львівського університету. Серія економічна. 2024. Вип. 67. С. 3-14. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2024.67.0.6701>

9. Юринець, О. В., Кузьмін, О. Є. та Мельник, О. Г. Проблеми і перспективи розвитку транскордонного співробітництва в умовах європейської інтеграції України. *Бізнес Інформ*. 2017. № 2, С. 45-49.

10. Bufon M. Cross-Border Policies and Spatial and Social Integration: Between Challenges and Problems. *European Spatial Research and Policy*. 2011. № 18(2). P. 29-45. DOI: <https://doi.org/10.2478/v10105-011-0011-2/>

11. Durand F., Decoville A., Knippschild R. (2020). Everything all Right at the Internal EU Borders. The Ambivalent Effects of Cross-Border Integration and the Rise of euroscepticism, *Geopolitics*, 25(3), 587-608. DOI: <https://doi.org/10.1080/14650045.2017.1382475>

12. Chilla, T., Lambracht, M. Institutional mapping of cross-border cooperation. INTERREG programme analyses with KEEP data. *European Planning Studies*, 2023, № 31(4), 700-718. DOI: <https://doi.org/10.1080/09654313.2022.2058321>

References

1. Borshchevskyi, V.V. and Kutsab-Bonk, K. (2016), "Institutional trap of cross-border divergence: causes of formation and means of elimination", *Rehionalna ekonomika*, vol. 4, pp. 108-117.

2. Varnalii, Z.S. Vasylytsiv, T.H. and Levytska, O.O. (2022), "Migration security of the state as a basis for preserving and developing the intellectual capital of Ukraine's economy", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 9 (730), pp. 3-20. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.09.003>.

3. Vasylytsiv, T.H. and Levytska, O.O. (2023), "Identification of spatial imbalances and risks of development of regional labor markets of Ukraine in the conditions of modern destabilization processes", *Rehionalna ekonomika*, vol. 4(110), pp. 35-45. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-4-4>.

4. Hoblyk, V.V. (2012), Spilni transkordoni rehiony Ukrainy ta YeS: zovnishnoekonomichni aspekt [Joint cross-border regions of Ukraine and the EU:

foreign economic aspect], NAN Ukrainy. *Instytut rehionalnykh doslidzhen*, Lviv, Ukraine.

5. Mikula, N.A. and Zasadko, V.V. (2014), *Transkordonne spivrobitnytstvo Ukrainy v konteksti yevrointehratsii* [Cross-border cooperation of Ukraine in the context of European integration], *NISD*, Kyiv, Ukraine.

6. Khymynets, V.V. Holovka, A.A. and Mirus, O.I. (2021), *Transkordonne spivrobitnytstvo yak instrument mistsevoho ta rehionalnoho rozvytku* [Cross-border cooperation as a tool for local and regional development], *NISD*, Kyiv, Ukraine.

7. Shylepnytskyi, P.I. (2016), "Public-private partnership in cross-border cooperation", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 11, pp. 10-15.

8. Shubalyi, O. and Mishchuk, A. (2024), "Actualization of state policy and development strategies of border regions as a basis for activating Polish-Ukrainian cross-border cooperation in the context of European integration", *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia ekonomichna*, vol. 67, pp. 3-14. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2024.67.0.6701>.

9. Yurynets, O.V. Kuzmin, O.Ye. and Melnyk, O.H. (2017), "Problems and prospects for the development of cross-border cooperation in the context of Ukraine's European integration", *Biznes Inform*, vol. 2, pp. 45-49.

10. Bufon, M. (2011), "Cross-Border Policies and Spatial and Social Integration: Between Challenges and Problems", *European Spatial Research and Policy*, vol. 18 (2), pp. 29-45. DOI: <https://doi.org/10.2478/v10105-011-0011-2/>.

11. Durand, F. Decoville, A. and Knippschild, R. (2020), "Everything all Right at the Internal EU Borders. The Ambivalent Effects of Cross-Border Integration and the Rise of euroscepticism", *Geopolitics*, vol. 25 (3), pp. 587-608. DOI: <https://doi.org/10.1080/14650045.2017.1382475>.

12. Chilla, T. and Lambracht, M. (2023), "Institutional mapping of cross-border cooperation. INTERREG programme analyses with KEEP data", *European Planning Studies*, vol. 31 (4), pp. 700-718. DOI: <https://doi.org/10.1080/09654313.2022.2058321>.